

GRIET SEVEREYNS
IN JE
BLOOTJE
VOOR
DE KLAS

**VEILIGHEID, VERBINDING
EN VERTROUWEN ALS BASIS
VOOR ELKE LEERKRACHT**

Lannoo
Campus

D/2026/45/75 – ISBN 9789059964488 – NUR 840, 847

VORMGEVING OMSLAG Gert Degrande | De Witlofcompagnie
VORMGEVING BINNENWERK Banananas

© Griet Severeijns & Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2026.

Uitgeverij LannooCampus maakt deel uit van Lannoo Uitgeverij, de boeken- en
multimediativisie van Uitgeverij Lannoo nv.

Alle rechten voorbehouden.

Niets van deze uitgave mag verveelvoudigd worden en/of openbaar
gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op
welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining is niet
toegestaan.

Uitgeverij LannooCampus
Vaartkom 41 bus 01.02
3000 Leuven
België
www.lannoocampus.com

Postbus 23202
1100 DS Amsterdam
Nederland

Elkaar echt leren kennen,
elk stukje van onze identiteit,
dat het er mag zijn en blijven,
om elkaar elke dag opnieuw te bekijken.
Dat het de angst bestrijdt,
en onze hoofden bevrijdt
en tot verbinding zal leiden.

**IN JE
BLOOTJE
VOOR
DE KLAS**

INHOUD

	Voorwoord	11
1	Je klas is een soep	19
	Verbeelding (empathie) en verbinding	22
	Verbinding, modewoord of noodzaak?	26
	In je blootje voor de klas	28
	In je blootje in het schoolteam	38
2	De ingrediënten van de soep	41
	Veiligheid en vertrouwen opbouwen	41
	Verbinding door verschillen te omarmen	78
	Familie als gemeenschappelijke deler	112
	Wanneer de soep (over)kookt	134
	Mildheid voor jezelf	162

3	Als je in de schoenen van een ander wilt staan, moet je eerst de jouwe uittrekken	171
	Wisselen van perspectief	172
	De tijd voor verandering is nu	173
	Sterke rug, zachte voorkant en wild hart	174
	Strijder voor empathie en verbinding	176
	Dankwoord	179
	Bronnen	182
	Eindnoten	189

The first part of the paper discusses the importance of the research and the need for a new approach. It then presents a detailed description of the methodology used in the study, followed by a discussion of the results and their implications. The paper concludes with a summary of the findings and a list of references.

The research was conducted in a laboratory setting, using a series of experiments to measure the effect of different factors on the outcome. The results show that there is a significant difference between the two groups, and that the effect is more pronounced in the first group. This suggests that the factors being studied are important in determining the outcome.

The implications of these findings are discussed in the next section. It is suggested that the results could be used to develop new treatments or interventions, and that further research is needed to confirm the findings. The paper ends with a list of references to the work of other researchers in the field.

A light blue silhouette of a human figure, showing the head, shoulders, arms, and legs, centered in the background.

**IN JE
BLOOTJE
VOOR
DE KLAS**

VOORwoord

In 2021 kwam *In je blootje voor de klas* ter wereld. Toch kriebelde het in 2024 al opnieuw om te sleutelen aan dit boek. De samenleving verandert, de taal evolueert, de noden van scholen verschuiven mee.

De missie blijft dezelfde: Hoe kunnen we verbinden met de leerlingen in onze klas?

Er zijn toevoegingen in methodieken maar zeker ook in de inzichten die nodig zijn om aan de ingrediënten te werken. Bijvoorbeeld aandacht voor de Gouden weken, het installeren van een *brave space* of werken rond veerkracht.

Bij de methodieken probeer ik zichtbaar een onderscheid te maken voor welke leeftijdscategorie ze geschikt zijn. Met nog meer praktische tools die je zelf in de klas kan toepassen.

Maar alles startte in 2018 toen Cultuurhuis De Warande de vraag kreeg vanuit een Nederlandse stichting om racisme en polarisatie in scholen aan te pakken. Cultuurhuis De Warande ging op zoek naar een partner om de pedagogische aspecten uit te werken en kwam zo terecht bij DoorElkaar, het vormingscentrum waar ik werk. Een hele opdracht als je het zo leest. Is dat wel haalbaar? Is dat wel realistisch? In mijn job en dagelijks leven probeer ik mensen bij elkaar te brengen, te verbinden. Dus waarom deze uitdaging niet aangaan? Zo ontstond het project Wereldklassen. De intentie van de stichting om met een cultuurhuis in zee te gaan, was om tot gedragsverandering te komen zonder het expliciteren van het doel dat bereikt moest worden: **vanuit het ervaren, het voelen en het doen komen tot verbinding en verbeelding.**

DoorElkaar werd dus gevraagd om de pedagogische aspecten op zich te nemen. We vertrokken vanuit wetenschappelijke inzichten dat een verbindende schoolcultuur de enige weg is naar een hoopvolle toekomst waar plaats is voor verschillen en overeenkomsten. Dit bespreekbaar maken op school is daarbij essentieel. Mijn collega, Lieve Lenaerts, boog zich over methodieken om daarmee in een schoolteam aan de slag te gaan, terwijl ik zocht naar een manier om leerlingen te leren verbinden over de verschillen heen. Het resultaat was het invulboekje De Schatkamer waarbij leerlingen op zoek gaan naar kennis over hun familie, zichzelf en elkaar. Deze kennis wordt met elkaar gedeeld in de vorm van kringgesprekken, presentaties van opdrachten enzovoort, waarbij het luisteren naar elkaar voorop staat. De leerkrachten merkten verschil op in sfeer, onderling respect en ervoeren bovenal zelf een nauwer contact met hun leerlingen. Het resultaat was verbinding: **verbinding met je leerling, tussen leerlingen onderling, verbinding met de ouders.**

Hoe zorg je voor verbinding? Alles start bij ...

Ken jezelf. Leef je in. Voel je verbonden.

Deze drie eenvoudige zinnen omvatten alles waarover dit boek gaat. Hoe eenvoudig deze zinnen ook zijn, de vertaling naar de praktijk is wat anders. Als leerkracht ontmoeten we heel veel mensen in ons leven. Ontmoeten betekent naast elkaar tegenkomen – toevallig of op afspraak – ook elkaar leren kennen. Elkaar ontmoeten vraagt niet enkel tijd, het vraagt ook een bepaalde vaardigheid. De komst van sociale media, onze smartphone, zorgt ervoor dat we die vaardigheden niet altijd leren of onderhouden. Hierdoor weten leerlingen niet altijd hoe te communiceren met elkaar, hoe ze conflicten kunnen oplossen.

Bovendien leert elke ontmoeting met de ander ook iets over jezelf: Wat vind ik belangrijk in het leven? Waar sta ik voor? Wat raakt me soms zo erg dat ik niet altijd op een professionele manier kan reageren?

De uitdaging is om in verbinding te blijven ondanks de verschillen of moeilijkheden die we tegenkomen in contact met de ander.

De leerlingen in je klas verschillen van elkaar, ieder jaar opnieuw. Dit geeft telkens zowel bij de leerlingen en de ouders, maar zeker ook bij jou als leerkracht een bepaald gevoel van spanning. Wie zitten er in mijn klasgroep? Hoe kan ik van al die ikjes een hechte klasgroep maken? Hoe kan ik rekening houden met de eigenheid van de leerlingen en tegelijkertijd ook een wij-gevoel creëren? Dat zijn ieder jaar opnieuw de uitdagingen die op je pad komen.

Met de methodieken in dit boek wil ik je overtuigen of aanmoedigen dat wanneer je tijd maakt om persoonlijke verhalen te delen, de band tussen zowel ouders, leerkrachten en leerlingen onderling versterkt zal worden. Ten eerste komt er ruimte om te leren luisteren naar elkaar waardoor we elkaar beter leren begrijpen. Door meer van de anderen te weten te komen, kun je hun gedrag plaatsen in de context en/of leer je hen op een heel andere manier kennen dan je oorspronkelijk dacht. Ten tweede prikken ze eventuele vooroordelen of stereotypen door. Door in te zetten op verbinding, kunnen we de angstcultuur voor de ander verkleinen. Ten slotte is het een ontdekkingsreis over wie jij zelf bent. Dat is belangrijk want de kinderen leren van hoe jij voor de klas staat, van wat je zegt en hoe je omgaat met anderen. Jij hebt als leerkracht een belangrijke rol voor opgroeiende kinderen en jongeren. Jij bent betekenisvol, voor mijn kinderen maar ook voor onze (toekomstige) samenleving.

Vooraleer je denkt dat jij alle problemen van de samenleving moet oplossen, wil ik dat denkpatroon alvast bijstellen. Dat is zeker niet de bedoeling. Je doet al zo veel! Dit boek geeft kleine suggesties in **het kijken naar, samen doen en luisteren naar** elkaar, die net dat tikkeltje verschil kunnen maken. Het is haalbaar en het levert wat op. Het geeft inzichten in hoe verbinding te creëren met alle leerlingen van je klasgroep zodat elke leerling zich goed kan voelen in de klas. Dit boek is voor iedereen die op zoek is naar het bindmiddel in hun recept voor een positief klasklimaat. Een goed welbevinden leidt dan weer tot goed leren. Een win-win dus!

In hoofdstuk 1 ga ik dieper in op de inspiraties die ik gebruikte bij de ontwikkeling van De Schatkamer. Ik sta stil bij de begrippen verbinding en verbeelding en waarom het zo belangrijk is om dit binnen de schoolmuren te implementeren. De school is namelijk de poort waar elk kind doorheen moet. Dus op die manier kan het zaadje naar meer empathie in de wereld geplant en verder verspreid worden. Het belang van inzetten op proactieve cirkels en het installeren van een brave space komt hier ook aan bod, net als hoe we de meerstemmigheid in een klas kunnen waarderen en tot uiting laten komen.

In hoofdstuk 2 komen de verschillende ingrediënten aan bod die omschrijven hoe je die verhalen verkrijgt en met elkaar kunt delen. Alles start bij het creëren van veiligheid en vertrouwen en van daaruit wordt er verder gebouwd. Het belang van de Gouden Weken wordt beschouwd als een voorwaarde om voor deze veiligheid te zorgen. Ik vertel graag waarom elk ingrediënt van belang is en hoe je dit in je klasgroep kunt waarmaken door concrete methodieken aan te reiken die gemakkelijk inzetbaar zijn. ‘Keep it simple’ is het vertrekpunt. De ingrediënten die ik in dit boek aanreik, geven net dat pittig smaakje extra of maakt de soep wat dikker en vaster.

In hoofdstuk 3 vat ik het boek samen. Ik blik terug op de zinnen waarmee we vertrokken zijn: ken jezelf, leef je in en voel je verbonden.

Dit boek is voor álle leerkrachten. Ikzelf geef les in het hoger onderwijs en pas ook bepaalde methodieken toe met mijn studenten. Voel goed welke methodieken die worden aangereikt bij jou en jouw klasgroep passen, binnen jouw vakdomein. Ik gebruik voornamelijk de voornaamwoorden die/hun omdat ik zoveel mogelijk leerlingen wil aanspreken. Leerling kun je ook lezen als student, aangezien ik ervan overtuigd ben dat kwetsbaarheid tonen als leerkracht binnen elke context een meerwaarde kan betekenen. Wanneer ik spreek over ouders, kunnen dit ook pleegouders, adoptieouders, plusouders, bewust alleenstaande ouder of opvoeders zijn. Elk kind bevindt zich in een unieke situatie en dit erkennen in de taal die je hanteert, zorgt ervoor dat je zo weinig mogelijk leerlingen uitsluit.

WAAROM DIT BOEK?

Is verbinding een modewoord? Ik vind zeker van niet. Het is iets essentieels, iets als ademen. We kunnen niet zonder.

Ieder van ons wil gezien en gehoord worden. Men spreekt van **sense of belonging** – in het Nederlands vaak vertaald als *gevoel van verbondenheid of erbij horen*. Toch schiet deze vertaling tekort. Het gaat om een wezenlijk verlangen naar het gevoel van acceptatie en waardering, gezien en gehoord te worden in heel hun zijn. Het gaat om het besef dat

men een betekenisvolle plek inneemt in de klas en binnen de bredere onderwijsinstelling. Dit gevoel overstijgt oppervlakkige vriendelijkheid: het draait om diepere erkenning van persoonlijke autonomie, het gerespecteerd worden als individu, en het ervaren van oprechte betrokkenheid.

Leraren en medestudenten spelen hierin een cruciale rol. Door een veilige, respectvolle en inclusieve sfeer te creëren, kan ieder bijdragen aan een omgeving waarin ze zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelt.

De ervaringen en verhalen van leerkrachten die met De Schatkamer aan de slag gingen, waren hartverwarmend. Ik kon niet anders dan deze praktijken bundelen in een boek zodat meer leerkrachten geïnspireerd worden om in te zetten op verbinding in de klas.

Ik voelde de behoefte om een methodiek te ontwikkelen waar ruimte is voor verschil zonder dit specifiek te benoemen, door op zoek te gaan naar verhalen. Kennis over je eigen familiesysteem en familie verhalen geven je een schat aan informatie over jezelf, je ouders en zelfs je grootfamilie. Deze informatie kan ook voor de leerkracht enorm verhelderend zijn, of soms verklaren waarom een leerling bepaald gedrag stelt. Door je kwetsbaar op te stellen en een inkijk te geven in je eigen persoonlijkheid groeit het respect van de leerlingen en creëer je een vertrouwensband. Achter in het boek staat een QR-code waarachter je meer materiaal, waaronder De Schatkamer, kan terugvinden.

Ik open het gesprek met de vraag: 'Wie wil er iets vertellen?' Dit resulteert spontaan in een open gesprek. Er is een groot verschil te zien tussen het begin en het einde van het schooljaar. De kinderen worden opener en durven meer te delen. De Schatkamer is een hulpmiddel om respectvol met elkaar om te gaan. Het helpt de kinderen om te leren praten en te luisteren. Verhalen zitten in elke familie, De Schatkamer helpt om die verhalen te vertellen en het gesprek op gang te brengen. (Juf Els, De Kameleon)

WHAT'S IN IT FOR ME?

Het is belangrijk om vooraf te weten wat je als resultaat kunt verwachten als je aan de slag gaat met deze ingrediënten. Het zou erg zijn als je energie en je toepassingen niets zouden opleveren.

Leerkrachten vertellen dat er een positievere sfeer in de klas was bij het werken met De Schatkamer. De leerkrachten zagen meer verbondenheid, meer behulpzaamheid en bovendien schitterden leerlingen door trots te mogen zijn op wie ze zijn. Als leerkracht geniet je zelf ook meer om voor de klas te staan. Hoewel er vooraf twijfel was bij de leerkrachten, leverde De Schatkamer mooie resultaten op. Leerlingen voelen zich goed in de klasgroep en hun zelfvertrouwen nam toe. Bovendien leidt een positief welbevinden ook tot meer leren.

Wereldburgerschap staat steeds meer op de agenda. Inzetten op de ingrediënten die hier aan bod komen, draagt ook bij aan de competenties of leerdoelen van wereldburgerschap. Zo worden leerlingen zich bewust van meervoudige identiteiten in de samenleving, zowel van de ander als van zichzelf. Ze leren diversiteit waarderen en vooroordelen en stereotypen ontmaskeren. Wat maakt ons bijzonder? Wat verbindt ons juist? Zij kunnen constructief omgaan met verschil en kunnen daar zonder oordeel over praten en in gesprek gaan met elkaar. Zij laten zien dat ze respect hebben voor de ideeën en levenswijze van alle leerlingen, ook leerlingen die uit een heel andere context komen dan zichzelf. Op die manier bereiden ze zich voor op een heel diverse wereld waarin verbinding, echt samenleven met elkaar belangrijk is. Zij zijn de burgers van de toekomst.

De Schatkamer is vooral bruikbaar voor leerlingen tussen 10 en 13 jaar. Ook leerkrachten in OKAN-scholen gebruiken De Schatkamer als oefeningen om te spreken met elkaar.

In deze herwerking zal je zien dat ik niet enkel de focus leg op De Schatkamer maar nog andere methodes aanhaal om te komen tot verbinding met oudere leerlingen.

Het is belangrijk elk ingrediënt onder de loep te nemen en te integreren in jouw klascontext. Zoek in de tools die opdrachten die passend zijn voor jou en wat aansluit bij de leeftijd van je leerlingen.

Je zult zien: het is proberen met vallen en opstaan. Het vraagt wat inspanningen, een andere manier van kijken en doen. Maar je krijgt er zeker iets voor terug!

Doorheen het boek delen leerkrachten die met deze ingrediënten aan de slag gingen in het project Wereldklassen, juf Els, Tinne, Sofie en An, hun ervaringen.

‘Werken met De Schatkamer biedt mij de gelegenheid als leerkracht om in gesprek te gaan met mijn leerlingen. Leerlingen leren zichzelf beter kennen, gaan in gesprek met hun ouders en met elkaar. We ontdekken op deze manier verschillen tussen leerlingen, maar evengoed overeenkomsten. Het wekt nieuwsgierigheid op waarbij ze geprikkeld worden meer open te staan voor elkaars cultuur en gewoonten.’ (Juf Els, De Kameleon)

‘Ken jezelf. Leef je in. Voel je verbonden. Deze drie zinnen vatten samen waar De Schatkamer en het project Wereldklassen voor staan. We gaan samen op zoek naar wie we zijn, naar onze wortels, gewoonten en verhalen. Door hierover met elkaar in gesprek te gaan, oefenen we ons inlevingsvermogen. We botsen op verschillen en ontdekken overeenkomsten. Door te werken met De Schatkamer vergroten we de verbondenheid in de klas en ook de verbondenheid thuis.’ (Juf Tinne, Heilig Graf)

Kennis zit niet alleen tussen de oren,
maar juist tussen de neuzen.

**IN JE
BLOOTJE
VOOR
DE KLAS**

01

JE KLAS IS EEN SOEP

Jij bent als leerkracht een goede chef in het managen van jouw gerecht: de klasgroep. Laten we als gerecht 'groentesoep' in gedachten nemen. Deze soep bestaat uit diverse kleuren en vormen van groenten, al dan niet pittig gekruid. Je hebt leerlingen met een migratieachtergrond, verschillende religies, nieuw samengestelde gezinnen, alleenstaande ouders ... Je hebt leerlingen met twee mama's of papa's of misschien zelfs twee mama's en een papa. Je hebt leerlingen die hoogsensitief zijn of kinderen met leermoeilijkheden. Je hebt leerlingen die opgroeien in een kwetsbare situatie, leven in armoede, moesten vluchten uit hun thuisland enzovoort. Diverse groenten dus. Vandaag de dag zijn klassen fris gemixt en bestaan ze nauwelijks uit een en hetzelfde ingrediënt. Er zijn wat fijngesneden groenten en anderen met een scherp randje. De ene zacht, de andere wat harder, de ene sneller gaar dan de andere ... En jij roert erin, jij bepaalt de stroom, jij hebt controle over het vuur ... alleen is het niet evident om voor alle leerlingen 'goed' te doen. Wat heb je hiervoor nodig? Welke extra ingrediënten kunnen dat extraatje geven? Hoe kun je al die aparte groenten lekker doen smaken, want ze zijn zo verschillend?

Ik kreeg meermaals te horen dat wat ik schreef veel linken had met verbindende communicatie. En dat klopt. De theorie van verbindende communicatie is allicht bekend. Mijn focus ligt op het belang van het benoemen van je gevoelens. Taal en betekenis geven aan je binnenkant is de start van het tonen van kwetsbaarheid.

De ingrediënten die ik toevoeg aan je recept van de soep zorgen net voor verbinding omdat het voorwaarden zijn om tot verbindende communicatie te komen. Mis je er eentje, dan ga je vaak uit verbinding.

De ingrediënten die ik toevoeg aan jullie recept zijn:

- Veiligheid en vertrouwen opbouwen.
- Verbinding door verschillen te omarmen.
- Familie als gemeenschappelijke deler.
- Als de soep (over)kookt.
- Mildheid voor jezelf.

Ik ben ervan overtuigd dat verbondenheid kan groeien, op een indirecte manier, als we onze verschillende verhalen met elkaar delen, in kwetsbaarheid. Scholen zijn hier het perfecte forum voor: hier kan gedeeld worden, in veiligheid en met begeleiding. Een verbindende schoolcultuur betekent dat heel het schoolteam deze vaardigheden kan inzetten. In de ideale wereld is heel het schoolteam: de poetshulp, de onthaalmedewerkers, de ondersteuners, de leerkrachten, de directie ... en ja, ook de leerlingen.

‘Verdiepende gesprekken zijn voor de CLB-medewerker of de zorgleerkracht’, hoor ik je al zeggen. ‘Ik heb amper de tijd om de leerstof te behandelen, dus hoe graag ik ook wil, het vraagt te veel.’ Niets is minder waar! Onderschat niet wat jij als leerkracht kunt betekenen!

Toepassing

Denk even aan een leerkracht die jou een goed gevoel gaf. Iemand die jou inspireerde, jou aanmoedigde, iemand die vandaag mooie herinneringen bij je oproept.

Wat deed die? Hoe zorgde deze leerkracht ervoor dat jij je goed voelde?